

קהל היעד: מתאים לכל הגילאים.

סוג הפעילות: מצגת פעילה.

משך הפעילות: גמיש, בין 30 ל-90 דקות.

מטרות:

- היכרות עם מגוון עובדות, מקורות ומובאות הקשורות לט"ו בשבט.
- היכרות עם קק"ל ועם תחומי פעילותה.
- חוויה והנאה.
- חיבור לסביבה.

מיקום: בחדר מתוקשב (שיש בו מקרן, מחשב ואמצעי שמע)

עזרים:

- מחשב ומסך.
- מקרן.
- רמקולים.

ציוד והכנות: מומלץ להכיר את המצגת ואת החומרים המשולבים בה לפני הפעילות.

משקאות ומאכלי חובה לסדר:

- יין לבן או מים.
- יין אדום או תירוש או משקה אדום אחר.
- יין ורוד - מכינים מראש תערובת של תירוש ומים או יין אדום ולבן

פירות:

- צימוקים או ענבים.
 - שקדים.
 - תמרים.
- סלט פירות לקינוח - מומלץ להכין יחד לקראת הסדר.

מאפים: עוגיות או עוגות לברכת המזונות.

פירות ומאכלים נוספים (לא חובה):

שבעת המינים: מאפים שונים המסמלים חיטה (לחם) ושעורה (עוגיות דגנים, למשל), רימון, תאנה, זית - מסמלים את כל טוב הארץ.

מרק שורשים - מסמל את עונת החורף, שורשים מעמיקים באדמת הארץ.

פשטידת ירקות - מסמלת את האביב. תפוחים, פירות הדר.

הכנות מומלצות (לא חובה):

- לערוך שולחנות סדר - מפות, כוסות, צלוחיות עם פירות יבשים וטריים.
- למזוג יין - ניתן למנות מוזגים.
- לקשט את מקום הפעילות.
- להכין כלי נגינה והגברה.
- למנות "מקריאים", שיקריאו קטעים שונים לפי הזמנת המנחה.

הקדמה

אנו שמחים להגיש לכם מצגת נוחה, מודולרית וקלה להפעלה, המשמשת כלי לעריכת "סדר" פעיל וחוויתי לט"ו בשבט.

המצגת כוללת שירים, מקורות, פסוקים, סרטונים, חידות והמחשות. תוכלו להשתמש בהם, על פי בחירתכם, במהלך הסדר, בהתאם לקהל היעד שמולו אתם ניצבים, הזמן העומד לרשותכם או על פי רמת הקשב, הסבלנות והדינמיקה של האירוע.

כך, למעשה, יכול כל מורה, מנחה או מדריך, לתכנן ולבנות סדר המתאים לו ולמשתתפים, הן מבחינת התכנים הכלולים בו והן מבחינת משך הזמן המוקצב לו.

המצגת בנויה במתכונת של "סדר" מסורתי, הכולל ארבע כוסות יין, מאכלים טקסיים, שירי חג ושירי ארץ ישראל, ברכות ופסוקים להקראה.

על אף שניתן לערוך את הסדר גם ללא הכנות או ציוד מיוחד, אנו ממליצים ללוות את האירוע במאכלים מתאימים, בשירים ובכוסות יין ולשמור על הטקסיות, כדי להגדיל את תחושת החגיגות וההנאה של המשתתפים.

הנחיות הפעלה והתקנה מתוך קובץ Offline במחשב או בהתקן נייד

- לחץ על קובץ ההפעלה (Seder.html).
- ניתן ללחוץ על כפתור מסך מלא עמ"נ להגדיל את חלון הדפדפן למלוא גודל המסך.

השליטה במצגת

סיפורי שש שש

שבת ירושלים

הפפן ?

על סרגל השליטה התחתון של חלק מהשקופיות מצויים כפתורים המפעילים שירים, מצגות או סרטונים. כדי להקל על המנחה, משך הזמן של הסרטון או של השיר כתוב על הכפתור. המנחה מוזמן לבחור (בתכנון מראש או תוך כדי הסדר) אילו כפתורים לפתוח ועל אילו לדלג.

כפתור מידע נוסף - מרכז מספר עובדות מעניינות להרחבה.

בשקופיות בהן התוכן מוצג באופן הדרגתי ניתן לעבור ולחשוף סעיף אחר סעיף על ידי לחיצה על כפתור היד.

בשקופיות של ארבע הכוסות ניתן להפעיל מוזיקת רקע על ידי לחיצה על כפתור המוסיקה. לחיצה נוספת על הכפתור תעצור את המוסיקה.

מכל נקודה במצגת ניתן לקפוץ לשקופית הסיום (אם מסתיים זמן הפעילות, למשל) או לחזור לתחילת המצגת.

לשקופית הבאה

לשקופית הסיום

חזרה להתחלה

לשקופית הקודמת

שקופית מיוחדת - צבעי הסמל של קק"ל

הזמינו את המשתתפים להציע אילו מפעולותיה של קק"ל מיוצגות על ידי כל אחד מהצבעים ואז לחצו על הצבע בסמל והציגו את התחומים השונים. לאחר שסקרתם את שלושת הצבעים, לחצו על כפתור "ציונות" והסבירו, כי קק"ל הוקמה על ידי התנועה הציונית על מנת לגאול וליישב את ארץ ישראל. לאחר מכן, קק"ל קיבלה על עצמה את התפקיד של פיתוח הארץ. כעת, לחצו על כפתור "אקולוגיה". ספרו שקק"ל היא כיום הגוף האקולוגי הגדול בארץ והמחישו כיצד היא יוצרת ציונות אקולוגית על ידי שמירה ופיתוח הסביבה למען הדורות הבאים. לחיצה נוספת על הכפתור תחזיר את השקופית למצבה ההתחלתי ותמחיש, כי ציונות אקולוגית היא בעצם מהות פעילותה של קק"ל.

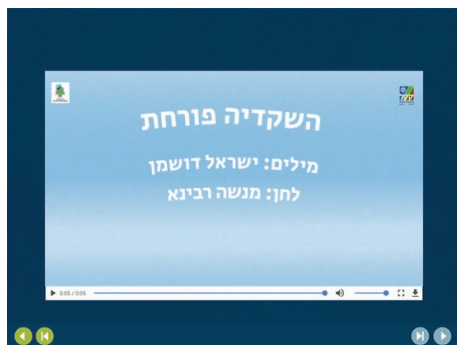
מומלץ להרחיב בקריאה באתר קק"ל www.kkl.org.il
או באתר החלון הירוק www.greenwin.kkl.org.il

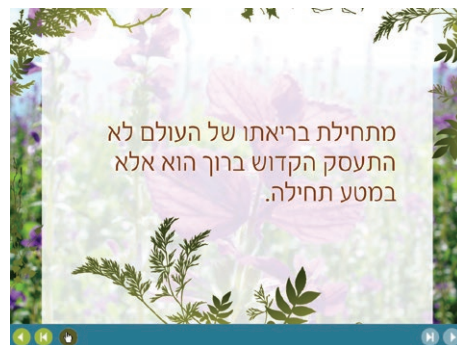
הקראה

על פי היכולת, הרצון וההתאמה לקבוצה, אנו ממליצים לחלק את ההקראה של הטקסטים השונים במצגת בין המשתתפים והמנחה. בדומה לסדר פסח, נחמד לשלב מידי פעם גם הקראה במקהלה של המנחה יחד עם הקהל. על מנת לשמור על הרצף ולא לעצור כדי לחפש מתנדבים לקריאה בכל פעם, רצוי להזמין מראש, טרם פתיחת הסדר, מתנדבים, שישבו במרוכז ויקראו קטע - ממקומם או "מעל הבמה" - בכל פעם שהמנחה יזמין אותם. אם עורכים סדר מלא, רצוי לבחור מראש כשמונה מתנדבים ומתנדבות.

הפירוט הבא הוא בגדר המלצה בלבד. יש להתאים את התנהלות האירוע למתרחש בפועל בשטח.

שקופית 2: שרים שיר פתיחה - השקדיה פורחת.

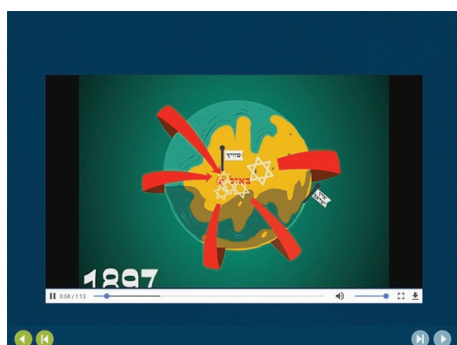
שקופית 1: חושפים את המשפטים אחד אחד ומקריאים בקול.

שקופית 4: מזמינים נציגים מהקהל להקריא. לוחצים על כפתור היד ופותרים משפט משפט.

שקופית 3: שואלים - מה נותנת פעולת הנטיעה? לוחצים על כפתור היד ופותרים את "בלוני התשובות" אחד אחד יחד עם הקבוצה.

שקופית 6: צופים בסרטון המתאר את הקמתה של קק"ל.

שקופית 5: שואלים: מה מייצג ראש השנה לאילנות? מהם מקורות החג? לוחצים על כפתור היד ופותרים בהדרגה את התשובות.

שקופית 8: המנחה מקריא את הפתיחה. מברכים יחד, אוכלים ושותים.

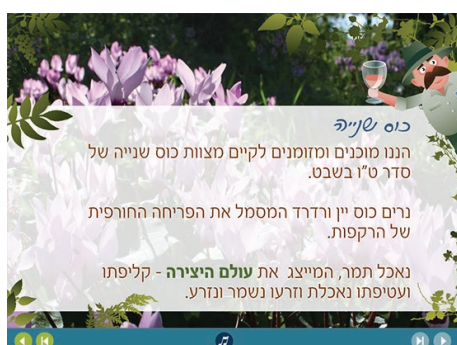
שקופית 7: נערכים לכוס היין הראשונה: פורשים ומחלקים כוסות, מוזגים יין, כל משתתף לוקח מהצלחת שקד ומאפה.

שקופית 10: שואלים את הקהל על עשייתו של קק"ל ומרחיבים בנושא.

שקופית 9: מזמנים שני נציגים להקריא שני קטעים מהטקסט. מזמנים נציג להקריא את העובדות על השקד מחלון המידע.

שקופית 12: מוזגים כוס שנייה ומחלקים תמרים. מברכים יחד, שותים ואוכלים.

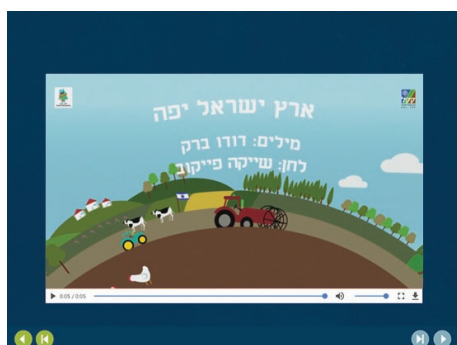
שקופית 11: לוחצים על הכרטיסיות כדי לחשוף את החידות ומזמנים נציגים מהקהל לענות.
1. אלון | 2. פטל | 3. אורן | 4. זית

שקופית 14: מקריאים יחד עם הקהל - בנוסח השיר "דיינו": המנחה או חלק מהקהל אומר "עץ אחד" והשאר מקריאים משפט משפט ע"י לחיצה על כפתור היד.

שקופית 13: מקריאים ומברכים יחד.

שקופית 16: שרים יחד את השיר "ארץ ישראל יפה".

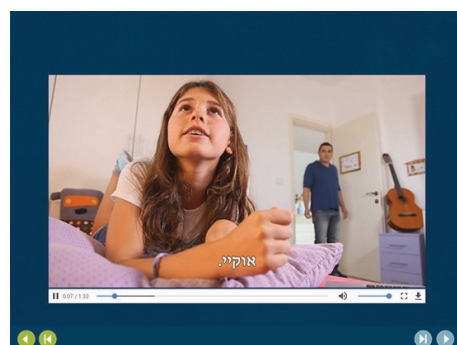
שקופית 15: בשקופית זו ארבע חידות "הוא והיא". חושפים בכל פעם חידה אחרת ומזמינים את הקהל לענות: לחיצה אחת על כפתור היד תפתח את החידה ולחיצה נוספת תציג את התשובה.

שקופית 18: מזמינים נציג להקריא את קטע הקריאה. בחרים האם להקריא גם את העובדות על הגפן ממסך המידע.

שקופית 17: מוזגים כוס שלישית ומחלקים צימוקים או ענבים. מברכים יחד, שותים ואוכלים.

שקופית 19: צופים יחד בסרטון "עץ אחד".

שקופית 21: מזמינים נציגים להקריא ולשיר.

שקופית 20: מזמינים נציגים להקריא.

שקופית 23: מזמינים נציג להקריא.

שקופית 22: מוזגים כוס רביעית, מברכים יחד ושותים.

שקופית 25: מקריאים קטע מתפילת הנוטע לפני היציאה לנטיעות בחוץ. לוחצים על כפתור היד ופותחים בהדרגה את הברכה.

שקופית 24: מזמינים נציג להקריא את הטקסט. לוחצים על כפתור היד ופותחים בהדרגה את השיר.

שקופית 26: מקריאים יחד עם הקהל לסיום בקצב איטי. מחלקים ואוכלים סלט פירות.

נספח: אפשרויות להרחבה

סדר ט"ו בשבט בנוי ממספר רבדים שונים, המופיעים בראשי התיבות **דג"ל**:

ד - ארבע עונות (וכוסות)

ג - שלושה עולמות

ל - שלושים סוגי פירות.

אמנם בסדר שלנו אוכלים פחות סוגי פירות, אך לפי המנהג המסורתי שמופיע בספר "עץ החיים" של המקובל רבי חיים ויטאל, מומלץ על אכילת שלושים מיני פירות - עשרה מכל מין, כדי לסמל את שלושת העולמות. יש גם סדר קבוע לאכילת הפירות ונהוג להקדים ולאכול מפירות שבעת המינים לפני כל פרי אחר.

ארבע כוסות היין בסדר מסמלות את עונות השנה ואת השפעתן על עולם הצומח ועל העצים:

יין לבן - מסמל את הסתיו.

יין לבן עם מעט אדום - מסמל את החורף.

יין חצי לבן וחצי אדום - מסמל את האביב.

יין אדום - מסמל את הקיץ.

שלושה עולמות מיוצגים על ידי הפירות השונים המופיעים בסדר:

- **עולם הבריאה** - פירות הנאכלים בשלמותם.
- **עולם היצירה** - פירות שקליפתם ועטיפתם נאכלת והגלעין נזרע.
- **עולם העשייה** - פירות שתוכם נאכל וקליפתם נזרקת.

לפני תחילת הסדר חלקו למשתתפים קטעי קריאה אודות פירות נוספים, אשר כל אחד מהם משתייך לאחד משלושת העולמות. הסבירו על העולמות השונים ועל מבנה הסדר והתחילו בפעילות.

במהלך הסדר, לאחר כל ברכה על פרי, הזמינו את המשתתפים לבדוק אם הפרי שלהם שייך לאותו עולם. אם כן, הזמינו אותם להקריא את קטע הקריאה שקיבלו. בקשו מהקהל לציין פירות נוספים השייכים לאותו עולם.

קטעי קריאה

להורדה והדפסה של קטעי הקריאה סרקו את הקוד או היכנסו ל:

<http://tinyurl.com/yc6f3lmo>

קטעי קריאה - פירות נוספים.

אגוז: פירות נוספים מעולם העשייה - שתוכם נאכל וקליפתם נזרקת

רימון

עלוות הרימון הצעירה, הלוהטת בצבעה האדום, היוותה מאז ומתמיד סמל לשיכרון חושים ולאהבה עזה, כפי שמעיד הכתוב בשיר השירים: "לכה דודי נצא השדה נלינה בכפרים: נשכימה לכרמים נראה אם-פרחה הגפן פתח הסמדר הנצו הרימונים..." (שיר השירים, ז', י"ב-י"ג).

חיטה

על החיטה כתוב: הרואה חיטים בחלום - רואה שלום, שנאמר: "השם-גבולך שלום חלב חטים ישיבעך" (תהילים, קמ"ז, י"ד).
רבי מאיר אמר: "חיטים היה. מכיוון שכאשר אין באדם רעה אומרים עליו: לא אכל אותו האיש פת חיטים מימיו".
רבי יהודה אמר: "עץ הדעת חיטה היה, שאין תינוק יודע לקרוא אבא ואימא עד שיטעם טעם דגן". (סנהדרין, ע', ע"ב).

פרי הדר

"ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ-עבת וערבי-נחל ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים" (ויקרא, כ"ג, מ').
ראו נא אתרוג זה, אם נחצה אותו לשניים תהיה צורתו כשני לבבות: לב אחד פונה ומסתכל כלפי מעלה ולב אחד פונה ומסתכל כלפי מטה. כך גם אנו חייבים להסתכל פנימה אל תוך לבנו, כך נוכל להבחין במה שמעל ומעבר לעצמנו.

תמר: פירות מעולם היצירה - קליפתם נאכלת והגלעין מזרע

זית

הזית הוא אחד משבעת המינים שבהם נשתבחה ארץ ישראל. עץ הזית מרשים ביופיו, מאריך חיים ובעל ערך מבחינות רבות (תזונה, רפואה, כלכלה ובעבר שימש גם למאור).
על הרואה זיתים בחלום נאמר: "הרואה זיתים בחלום, אם קטנים הם, יפריה וירבה ויתקיימו בו עסקיו כזיתים. אם ראה אילנות של זית, יהיו לו בנים מרובים" (ברכות, נ"ז, ע"א).
שנאמר: "אשתך כגפן פריה בירכתי ביתך בניך כשתלי זיתים סביב לשלחנך" (תהילים, קכ"ח, ג').
יש אומרים: הרואה זית בחלום שם טוב יוצא לו שנאמר: כולם: "זית רענן יפה פרי-תאר קרא ה' שמך..."
(ירמיהו, י"א, ט"ז).

תפוח

למה נמשלו ישראל לתפוח? שנאמר: "מה תפוח? פריו מקדים את עליו, אף ישראל הקדימו נעשה לנשמע" (בבלי, שבת, פ"ח).
מה תפוח זה אינו גומר פירותיו אלא בסיוון, כך לא נתנו ישראל פירותיהם אלא בסיוון שהוא חודש מתן תורה (ילקוט שמעוני, שיר השירים, ב').
רבי עזריה אומר: מה תפוח משעה שמוציא ניצניו ועד שגומר פירותיו חמישים יום, כך בני ישראל, משעה שיצאו ממצרים ועד שקיבלו את התורה חמישים יום (ילקוט שמעוני, שיר השירים, ב').

חרוב

חוני המעגל היה מהלך בדרך, ראה אדם נוטע חרוב, אמר לו: החרוב לכמה שנים טוען פירות? אמר לו: לשבעים שנה. אמר לו כלום יודע אתה שתחיה שבעים שנה? אמר לו: מצאתי את העולם בחרובים, כשם שנטעו אבותיי, אף אני אטע לבניי (תענית, כ"ג, ע', א').

ראו את החרוב, תרמילו הכהה והמעוקל מטעה והוא נראה כאילו כולו קליפה, אך אוהביו הרבים של החרוב יודעים, כי אין תוכו כבד, שכולו רצוף בדבש עד כי מתוכו הבשרני המכיל סוכר רב מכינים "דבש חרובים", המשמש כתחליף לסוכר.

החרוב שימש למאכל וזרעיו שימשו אצל הצורפים והרוקחים כמשקלות. מכאן המונח "קראט", הגזור מהשם הלטיני של הצמח.

גפן: פירות מעולם הבריאה - הנאכלים בשלמותם

תאנה

התאנה היא פרי העץ הראשון המוזכר בתנ"ך ואחת משבעת המינים שבהם נשתבחה ארץ ישראל. בנוסף לכך, התאנה מסמלת את התורה. פרי התאנה מצטיין ביופיו, בטעמו ובערכו התזונתי. משתמשים בתאנה למאכל, חי או משומר, להכנת ריבות ודבש תאנים.

"כתאנה זו שקצרה מלמטה ורחבה מלמעלה כך עתידה ירושלים להיות מתרחבת בכל צדדיה וגלויות באות ונינוחות תחתיה" (שיר השירים רבה, פרשה ז', ג').

תשובות לחידות ציורים: אלון | פטל | אורן | זית

תשובות לחידות הוא והיא: אשכול-אשכולית | חורש-חורשה | בלוט-בלוטה | יער-יערה

תקצירי הסרטים

סיפורו של שתיל (3:05): סרט הסוקר את גלגולו של שתיל מאז היותו זרע הנזרע ומטופח במשתלות קק"ל, דרך נטיעתו והתבגרותו ועד להפיכתו לחלק מיער ירוק.

סיפורה של קק"ל (1:14): סרטון אנימציה, המתאר את הקמתה של קרן קימת לישראל ואת מפעליה השונים.

עץ אחד (1:30): נילי מוצאת דרך מיוחדת ומקורית להיענות לשלל הדרישות שמציבים לה בני המשפחה... סרט המדגים בדרך מקורית את חשיבותה של נטיעת עצים.

איך נוטעים (2:05): ארנבון אבוד מבין למה כדאי לטעת עצים ואיך עושים זאת נכון.

השתולים - נטיעות (3:18): פרק מתוך הסדרה "השתולים" המספר על קבלת הפנים שערכו לוני ונחום לאמציה, שתיל הקטלב הצעיר.

רשימת השירים

כך הולכים השותלים

מילים: יצחק שנהר
לחן: ידידיה אדמון

העץ הוא גבוה

מילים: חנוך לוין
לחן: זוהר לוי

השקדייה פורחת

מילים: ישראל דושמן
לחן: מנשה רבינא

בארץ אהבתי השקד פורח

מילים: לאה גולדברג
לחן: מוני אמריליו

כנרת

מילים: רחל
לחן: נעמי שמר

ארץ ישראל יפה

מילים: דודו ברק
לחן: שייקה פייקוב

ברוש

מילים: אהוד מנור
לחן: אריאל זילבר

שבחי ירושלים

מילים: מתוך תהלים
לחן: אביהו מדינה

עוד לא תמו כל פלאיך

מילים: יורם טהרלב
לחן: רמי קלינשטיין

שיר המעלות

מילים: מתוך תהלים
לחן: יוסל'ה רוזנבלט

על כל אלה

מילים ולחן: נעמי שמר